

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglašitve in oznanila se računajo po 8 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnine, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinost je moč.

V Trstu 28. januarja l. l.

V uvodnem članku zadnje številke označili smo svoje stališče glede sprave, sklenjene na Dunaju mej Čehi in Nemci. Rea je, da nemajo dogovori onih čeških in nemških odličnjakov, kateri so se bili sešli pri spravi konferencijski na Dunaju, še konečne veljave; kajti ne vemo v tem trenutku, kaj poreko skupni poslanci dotičnih dveh narodnosti, osobito pa, kaj porečeta dotična dva naroda sama. A če jemljemo v poštev vse one mogočne, odločilne faktorje, kateri so z vso silo, in skoro da demonstrativno na to delali, da se dožene sprava, moramo supponovati, da bode obveljalo to, kar so na Dunaju sklenili. Mimogrede radi priznamo, da imajo Čehi nekoliko povoda, da se ozro nekakim ponosom okolu sebe, kajti upravitelj okolnost, da so se najvišji faktorji trudili za spravo mej Čehi in Nemci in da so opetovano in prejasno izražali svojo željo, da se dožene ta sprava, upravitelj okolnost — pravimo — je jasen, neovrgljiv dokaz, da rečeni faktorji so si v vesti, kaj da pomenja narod češki v državi naše in da vedo, da nezadovoljen češki narod je odprta rana na našem državnem telesu, katera rana bi lahko, ako je ne zacelijo o pravem času, dovela državo do nevarne, pogubonosne krize. Ako pa posamičniku ali celemu narodu z vseh strani priznavajo neomejeno veljavo in ceno, je za dotičnika povoda dovolj, da ga okolnost ta navdaja s ponosom in samozadovoljstvom. To je seveda samo moralna stran stvari. Vprašanje pa nastane, kake dejanske posledice bodo sledile dogovorom; vprašanje nastane, bode li imel narod češki isti dobiček, kakoršnega si obečajo staročeški prvaki; bode-li imel sploh kakov dobiček; ali ne bode imel morda čisto nobenega dobička; ali pa celo — škodo, ogromno škodo, katere ne bode lahko popraviti. V tem trenutku je težko

dati točnega odgovora na ta vprašanja, kajti ni nam še znan obširni zapisnik, katerega bode izdala vlada o spravi konferencijski — pravijo, da će biti to voluminozen spis — in katero poročilo nestropno pričakujemo mi in z nami ves, a politiko baveči se svet. To pa povemo kar naravnost, da slutnje naše nam ne obeečajo nič dobrega; navdaja nas bojazen, da so šli Čehi — da prav po domače povemo — na lim. Bojimo se, da so zabli v zanjke, iz katerih ne bodo lahko rešitve. Mi si ne moremo pomagati: ako mislimo na to najnovejšo spravo, stopi nam z vso silo pred oči žalostna usoda naroda hrvatskega, ker se je dal — sklepajoč nagodbo — premetiti za peljivim besedam in vabečim obljubam. In sedaj se mora pokoriti za ta greh; pokoriti se mora za svojo kratkovidnost in lahkovernost. In Bog sam ve, kedar bode konec pokori. Ta hrvatska usoda nam je vedno pred očmi in zato se ne moremo iznebiti nič dobrega obetajočih slutnj. Mogoče je, da smo v tem trenutku pesimisti in da se nam zdi vse bolj črno, nego je v resnici; mogoče, da se varamo. Dal Bo, da bi bilo tako! Da smo danes krivi proroki — nikdo se ne bode tega tako veselil, nego se bomo veselili mi sami; in radi, javno in lojalno bomo priznali svojo zmotu. Zato pa nočemo pisati nadaljnjih refleksij na adreso Čehov, dokler se nam stvar do cela ne pojasni in dokler nam ne bodo podrobno znane stipulacije rodenih dogovorov. Rečemo pa — in to je nezrušljivo naše prepričanje —: Bog varuj, da so Čehi zapustili stališče solidarnosti avstrijskega slavjanstva; potem gorje nam in — njim; usodepolne posledice čutili bomo mi in — oni sami. Ako so zgrabili po hipnih uspehih — pustivši iz vida konečni, pravi cilj — potem pokora ne bode izostala;

prišla bode z absolutno gotovostjo — hrvatska pokora.

Dostaviti nam je za danes nekoliko besedij do ministerskega predsednika.

Nastop vlade njegove pozdravili so avstrijsko-slovenski narodi simpatično. Ne rečemo, da smo se nadejali od njega Bog ve česa — dolga doba narodnega trpljenja nas je odvadila biti sangvinični v svojih nadejih — a opisovalo se ga nam je kot pravednega razumnega in — in to je glavna stvar — pravičnega državnika. Nadejali smo se, da preneha ona mrzkost proti nam, katero so tako rekoč s katedra doli propovedovali našim birokratom in katera mrzkost se je kazala v vsem dejanju in nehanju državnih uradnikov. Ne rečemo, da bi se ne bilo v tem pogledu za spoznanje na bolje obrnilo — a to nikakor ni dosti, kajti dolžnost mu je, da nam izvede sukcesivno vse narodne in jezikovne pravice, začeti seveda s prvotnimi. Vidi ljubi grof Taaffe, da nam je še vedno beračiti najprimitivnejših narodnih pravic. Če pa misli, da more nas ignorirati, dognavši neko jako problematično spravo gori na Češkem; če misli, da bode sedaj nam Jugoslovanom — Slovincem, Hrvatim in Srbom — igraje usta mašil; če misli, da se sme na jugu klanjati načelu superijornosti in inferijornosti, dočim se mu je na severu potrebno zdelo, da izvede ravnopravnost; če misli, da bodo potihnili narodni boji, da so le pomirili jeden del nezadovoljnih — ako vse to misli in se nadeja gospod ministerski predsednik, moti se strašansko. Mali smo res, reveži smo res, — a vztrajni čemo biti. Vztrajnost ta izvira iz neusahljive domovinske ljubezni. Morda se bližajo za nas hudi časi, časi persekucij; podlegli pa ne bomo, to vemo. Merodajnim krogom svetujemo, da naj se ne dajo motiti po dobro plačanih, krivih prorokih, kateri razpostavljajo modrost svojo po pre-

dalih poluvradnih listov. V hrvatsko-slovenskem ljudstvu tiči obilo svežosti, in vztrajnosti; to pa je z absolutno sigurnostjo naloženi kapital. S tem kapitalom vzdržavali bomo obstanek svoj, ako bi hotela vlada pričeti nevarno igro, s pojmi „Gleichberechtigung“ in „Gleichwerthigkeit“, kakor jo tako ljubeznjivo uči stara zagriženka „Grazer Tagespost.“

—t—

Ko je bil predstojeci članek že stavljen, došlo so nam iz Prage važne vesti, katere podajemo tu našim čitateljem:

V seji staročeškega kluba javil je poslanec Matuš, da so se pri konferencah le o tem pogajali, da Nemci zopet vstopijo v deželni zbor. O drugem, kar se ne dotika Češke, neso govorili. Dosedanje razmerje na desnici bode za naprej ostalo; isto tako zveza s klubi desnice. Državno-pravnega vprašanja se neso dotaknili. Zeithamer je rekel, da sprava bode vplivala na metodo opozicije; razvilo se bode mej strankami prijaznejše razmerje in jim bode mogoče vspešneje delovati za gospodarske smotre. V staročeški klub došel je nemški vodja Schmejkal, kjer je naznanil, da so Nemci jednoglasno v sprejeli vse pravne točke. Izrekel je prisrčno nado, da bi dovela ta sprava do trajnega miru. Češki poslanci so prisrčno pozdravljali Schmejkala. Staročeški klub v sprejel je jednoglasno pravne točke. Potem se je podal Rieger v nemško hišo, kamor je prišel tudi član konservativnega veleposredstva princ Karl Schwarzenberg. Oba so pozdravili jako simpatično. Nemški poslanci so sklenili, da izdajo oklic do nemškega naroda in da prirede strankarski shod v Toplicah dne 9. februarja.

Rieger je izjavil v staročeškem

PODLISTEK.

Živenje na planetu Marsu.

(Po R. D. Milnu posnel L-n).

Do sedaj se je splošno mislilo, da je z živimi bitji obljudjena sama naša zemlja. Temu pa neki ni tako. Pred dvema leti poročali so časniki čudesa o nekem važnem zvezdoglednem opazovanju, katero je bilo v zvezi z zgradnjo velikanskega daljnogleda. Zadnjega sta naredila podvzetna gospoda Clark in Bridgeport v Ameriki, ter sta ga za poskušnjo postavila na Mount Hamilton. Pri tej priliki obrnila se je velikanska leča tega daljnogleda tudi na planet Mars in s pomočjo posebno dobrega drobnogleda bilo je možno gospodom, ki so vodili opazovanje, spoznati na tem planetu nekatere, dosedaj neznane predmete, ter priti do uspehov, kateri presegaajo vse dosedanje iznajdbe na zvezdah. Pri izdelovanju izvratnega daljnogleda sta sodelovala tudi dva nemška kemika. Izumitelj mu je nek Mr. Wright.

Iznajba obstoji iz neke steklu podobne snovi, katera se odlikuje po svoji izredni jednoličnosti, rahlosti in prozornosti, da se iz nje lahko izdelujejo tako natančne in ostre mikroskopiške leče, ki zasledé in

in očesu pokažejo neznansko drobne predmete. Vidni postanejo celo milijonski deli predmeta, ki meri jeden palec. Taka leča v zvezi z povečalnim steklom tako natančnim in ostrim; tako velikanski daljnovid z neznansko focalno daljšino in visualno natančnostjo, kakoršen je bil daljnogled, katerega sta sestavila gospoda Clark za observatorij na Mount Hamiltonu; — enako sestavljen daljnogled ni puščal nevidno več nobeno globočino v vsemirju, kajti pri ugodnem ozračju bili so očesu jasni in vidni predmeti, nahajajoči se na zvezdah, ki so na milijone milj oddaljene od nas, koji predmeti se pokazujejo očesu kakor bi bili samo 1 ali 2 milj proč od nas.

Ob opazovanju planeta Marsa poročajo Milne sledeče: Površina planeta Marsa pri ognjišču (Brennpunkt) je bilo možno opazovati samo s pomočjo drobnogleda, skozi katerega se je moglo razločiti črte od 100/1000 palca. Razstoj ognjišča je znašal 100/1000 palca, razstoj večjega teleskopa 700 palcev. Na tak način se je na planet navodila moč 70 milijonov premerov, čije učinek je bil tak, da je Marsa, — ki je od nas oddaljen kacic 50 milijonov milj — bilo videti dobro miljo pred nami. Mr. Wright, ki je lečo pripravil, zasel je opazovalni stol, ter oprežno obračal

gumbe, ki so vrteli ves mehanizem. Zdaj pa zdaj ozrl se je v Marsa, ter po dveh trenutkih rekel:

„Jaz imam že moje ognjišče in iz več znakov, ki mi prihajajo pred oči, ko opazujem deželo, katera se razprostira pred menoj, spoznam, da bom kmalu iznašel rešitev problema, namreč: kaj pomenijo one črte, ki se nahajajo na Mädlarjevem kontinentu. Prizorišče, ki se mi predstavlja, je jasno in divno. Pred seboj vidim zelena polja in na njih lepo cveteče žito. Dokaz, da se je na severnej poluti poletje stoprav začelo in potrditev sumnje, da je tečajna os lahko nagnjena.“

Vidim — tega sem gotov — drevje in hiše, pasočo se živino in — ljudi, ki se gibljejo in letajo — ali bolje: drčé po zraku — kajti ne vidim nobenega mehaničnega ali naravnega sredstva, ki bi jim storilo letati. Razen tega meni nejasnega pojava, ne vidim ničesar, kar bi se razločevalo od naše zemlje. Na zapadnem abzorju vidim belo liso, ki je izvestno jedna črta. Ista se mi bliža. To je reka, strašansko velika reka, kako miljo široka! Na njenem površju vidim ladije, velike in majhne. Nekatere so obložene z raznovrstnim blagom v zabojih in vrečah, druge vozijo pa nešteto ljudstva, ki se živahno

giblje; najbrže je to kak zabavni izlet. Te ladije nima niti jader, niti vesel, niti je goni par. Ne morem najti nobene gonilne moči, koja bi je gibala in vendar se hitro in na vse strani gibljejo.“

„Bregova te reke učinjati dve ravni, dolgi, usopredno tekoči črti. Ako bi njina oddaljenost eden od drugega ne bila tako velika, namreč kakih 3—7 milj, menil bi, da je to prekop. In če je res tak — kako strašansko stavbarsko delo je to! To je pač mojstersko delo! Ah! — Tu se mi kaže prizor, kakoršnega sem bil že pričal v Cambridgeport-u, namreč: zmožnost vzdigati težka bremena, ne da bi se vidno uporabljale moči; ta možnost je združena z dviganjem lastne težnosti. Tu je zasidran velik čoln, na njega krovu leže orjaška bremena. Nekatera zadnjih tehtajo brez dvojbe po več stotov, naj obsegajo kar hočejo; in pri izkrcanju teh strašanskih bremen vidim delati samo jednega moža. Roko postavi na orjaško prtljago, ta se dvigne v zrak in on sfrči z njo po zraku na kopno. Roba ostane na suhem, mož se pa vzdigne in po zraku zleti zopet na barko in nadaljuje svoje delo. Ni li to čudovito?“

„Slednjič! — Tam na horizontu vidim vodene mase, katere so povsem podobne morju. Strašno je isto široke, da ni ugle-

klubu, da sprava ni v sramoto narodu češkemu.

Mladočeški shod je določil, da se ne preide v meritorno obravnavo, ampak da se voli pet sekcij v posvetovanje. Referenti morajo poročati v osmih dneh zboru zaupnih mož.

Shod volitev ustavovernega veleposestva vsprejel je jednoglasno vse točke dunajske konference.

Izpisek iz oficijelnega zapisnika pravne konferencije.

1. Glede dež. šolskega sveta so določili: Dež. šolski svet obstoji iz deželnega načelnika (ali jednega po njem imenovanega namestnika) kot predsednika in 6 poslancev, katere voli deželni odbor. Trije morajo biti Nemci in trije Čehi. Dež. šolski svet obstal bode iz 2 samostalnih sekcij; jednej bodo podrejeni nemški, drugej češki šolski okraji.

2. Dež. kulturni svet bode sestavljen iz jedne češke in jedne nemške sekcije. Predsednika imenoval bode cesar.

8. V vzhodnji Češki vstanovi se nova trgovska zbornica, katera dobi primerno zastopstvo v državnem in deželnem zboru.

4. Okrajna in okrožna sodišča preosnovala se bodo po želji prebivalstva. Če je potreba, pomnožila se bodo okrajna in okrožna sodišča. Za v to potrebne obravnave vstanovila se bode pri pražkem višjem deželnem sodišču posebno komisija, katera ima staviti predloge deželnemu zboru.

Tudi politični okraji se bodo obkrožili, kolikor moči po narodnosti. 15 svetnikom pri dež. višjem sodišču ni treba, da znajo češki; družih 26 morajo znati oba deželna jezika. Potem slede določbe o personalnih, oziroma disciplinarnih stvareh.

5. Načrt postave glede uporabljevanja deželnih jezikov pri avtonomnih oblastih, katerega je že sklenil deželni zbor, prišel bode zopet v posvetovanje v prihodnjem zasedanju.

6. Preosnoval se bode deželni volilni red z ozirom na vse merodajne okolnosti po za obe narodnosti enakomernilu. Slede določila o kurijatnem sistemu, o čemer smo že govorili v političnem pregledu zadnje številke.

Ako se vsprejmejo ta določila, zavežejo se nemški člani konferencije, delati na to, da nemški poslanci zopet vstopijo v deželni zbor.

Ta določila, so obvezna na vse strani, kakor tudi glede vlade, kakor hitro jih vsprejmejo strankarski shodi.

Zapisnik so podpisali grof Taaffe in zastopniki strank.

dati konca. Ta prekop, o katerem sem mislil prej, da je morje in potem reka, prepričal sem se, da je človeško mojstersko delo; ta prekop mora končati tam doli v morju. Poleg luke je sezidano mesto. Čeprav je kacic 30 milj oddaljeno od mene, spoznam lahko, da je veliko in dobro obljudeno. Sedaj začenjam razločevati ošte in stavbarstvo raznih poslopij. Skoraj vsa so orjaška ali simetrična v podobi, njih slog pa je nekoliko podoben grškemu. Najrejena so od marmorja ali kacega podobnega kamenja. — Tu vidim, da se kanal končava v ogromno zatvornico, katera služi njega vodem kot jez. Ta voda mora biti strašansko globoka, kar sprevidim na visocih jezovih, v kojih podnožju odteka nekoliko vode iz kanala v morje, čigar površje leži več tisoč stopinj nižje. Po mestnih ulicah vidim gibati se ljudi, kateri so pa predaleč, da bi mogel opazovati natančneje njih podobo in stas; obleke ne razločujem, samo to vidim, da neso vsi enako veliki. Ali tudi pri njih opazujem neko posebnost; švigajo ti po zemeljski površini, kakor se jim zljubi, ne da bi se zemlje dotikali.

(Dalje prih.)

Pijanstvo in njega posledice.

VI.

Pijančevanje razločujemo v več sort. Ako bi se zakonitim potem osnovali zavodi za pijance, morali bi se zastarati in zagrizeni pijanci ločiti od navadnih pivcev, ki se le redko kedaj napijejo do nesvesti ter v pijanosti ne žugajo ljudem ter jim neso skrajno nevarni. Strastni pijanci bi se morali zapreti v prisilne delavnice ter tu siloma obdržati vsaj jedno leto, druge baže pijanci bi se pa morali zapreti v posebne oddelke teh zavodov in le za krajšo dobo.

Pred vsem bi se pa pijanstvo moralo smatrati v zakonih kaznivim dejanjem in primerno kaznovati. Naredbe proti pijanstvu obstoje že v družih državah; Avstrija bi po tem takem ne bila sama se sličnim zakonom, kateri bi izvestno prinašal obilo koristi.

Uprav sedaj se prenareja kazenski zakonik; doposlaniki na dogovor o tem zakoniku bi morali pač sprožiti in proučiti to točko — kaznivost pijančevanja ter nasvetovati primerno naredbo proti temu zlu.

Naši članki so morebiti nekoliko zašli. Izvestno se Slovenci čednost in značjen rod, poznat po svojem poštenju in verskemu prepričanju. Uprav vera odva marisikogar izmed Slovencev od pijančevanja; beseda duhovnikova, poučna knjiga, moder nasvet in predočevanje nesreč in sploh slabih nasledkov, katerim je uzrok pijanstvo — prepričajo naš nepokvarjen narod, da ne zagazi v pijančevanje.

Vkljuba temu se pa vendar mejnim nahajajo nekateri, koji hoteč morda posnemati mestjane in potepuhe, se udajejo opojnim pijačam ter zapravljajo svoje imetje, zdravje in poštenje. Tudi po nekaterih slovenskih krajih vtepla se je slaba navada alkoholizma. V zadnjih letih, ko so bile letine slabe in zaslužka malo, jela se je ta razvada tem bolj širiti.

Žalibog, da tudi žgana pijača, čije upljiv na človeški organizem je še hujši, razširja se zmirom bolj tudi po slovenskih pokrajinah, posebno po krajih, kjer trta ne rodi, osobito pa blizu mest. Ni možno reči, je-li temu kriva rastoča revščina ali je uzrokov iskati kje drugje. Gotovo je samo to: kjer je pijančevanje v navadi, ne manjka niti revščine. Na lačnih in strganih otrocih, ki ti roko proti molé, ko dojdeš v ubožno vas, lahko poznaš, da je njih oče pijanec.

Razprodajo žganja in opojnih pijač imajo po Slovenskem navadno v rokah Židje ali brezvestni Nemci in Lah. K njim se lehkoverni kmet rad zateče, njim izda svoj pridelek, njim prinese svoje težko prislužene krajcarje; pri teh brezvestnežih, ki ga s slepilno besedo vedó premamiti in zvabiti na svojo stran, čestokrat zamori — v kozarčku žganja — pekočo vest, družinsko srečo in um. Navadno je tudi v krajih, kjer pijanstvo praznuje svoje orgije, cerkev prazna in knjiga zapuščena. V krajih, kjer se popije največ opojnih pijač, je ljudstvo na najnižji stopinji omike in kulture.

Te žalostne posledice pijanstva uvidevali so tudi državniki. Pred tremi leti so sklenili tudi v Avstriji, ustavljati se nekoliko žalostnim učinkom alkoholizma. Izdal se je zakon in zdatno povišala užitnina na žganje. Ta zakon pa ni imel zaželenega uspeha, kajti ostale so žganjarnice in dandenes so uprav tako polne, kakor pred tremi leti. Žganjarji so si vedeli pomagati. Mesto pristnega žganja točijo špirit, namešan z vodo in drugo mešanico. In to žgočo, organizem razjedajočo žlobudro naj prenaša človeško bitje!

Kako upljivajo alkohol in vse opojne pijače na človeško telo, tega nam tu skoraj ni treba praviti. Žganje vsakakor škodi človeškemu organizmu; krv spridi, naj je prišel vanj, kakor si bodi. Izpridi želodec ter prouzroči, da ne more

po dolgotrajnem vživanju žganja več jedi prebavljati; suši jetra, iz česar se izcimi vodenica; upljiva na sopila ter prouzroča čestokrat jetiko. Najhujše upljiva pa alkohol na človeške možgane. Od presilne pijače možgani neizrečeno trpé; pijanci so tudi podvrženi mrtvoudu ali kapu; v poznejši dobi, ako jo sploh dosežejo, postanejo slaboumni in zgubljajo spomin. Čestokrat se tudi vidi na cesti ležati žganjepivca v nesvesti z odprtimi ustmi, iz katerih se nekako kadi. Alkohol se je v njem spremenil v ogljeno kislino.

Strašna posledica nezmerne vživanja opojnih pijač je tudi pijanska blaznost ali delirium tremens, ki tirja nešteto žrtv. Čustva se človeku motijo, udi se mu tresejo in domneva se mu, da vidi pred seboj sovražnike, napadavalce, divje zveri itd. Marsikdo je v takem stanju že skočil skozi okno ali ubežal.

Pijanstvo, kakor smo že omenili, upljiva tudi na zarod ali naraščaj. Otroci pijancev so navadno majhne postave, slabotni in slaboumni. Koliko upljiva pijanstvo na vse narode kaže nam vojaška statistika, po kateri je v Avstriji do 35% vojaštvu podvrženih mladeničev leto za letom spoznanih za nesposobne radi slabotnosti ali premajhne postave.

Učinki pijanstva na človeštvo sploh, toliko v нравnostnem obziru, kolikor v obziru na človeški organizem, so strašni. Pijanstvo je istinito, rekli bi, največje socialno zlo. Od njega je odvisno propadanje ljudstva v duševnem in telesnem obziru.

Avstrijska vlada je pred tremi leti sicer hotela z zakonito naredbo nekoliko preprečiti žganjepitje, kar se jej pa ni posrečilo in dotični zakon bode menda v kratkem zopet spremenila.

S tem pa, da nameruje preprečiti žganjepitje s povišanjem cene žganim pijačam, ne doseže nikdar uspeha. Pred vsem bi morala prepovedati in kaznovati pijančevanje, kar bi edino pomagalo.

Naj bi te vrstice služile v dokaz, kako pogubna in nevarna je razvada pijančevanja ter odvajale od njega. S tem bi dosegle svoj namen.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Nadškofom dunajskim imenovan bode vojaški škof dr. Anton Gruscha. Imenovanje razglasilo se bode kmalu.

Vlada je dovolila, da se v Lvovu osnuje peta gimnazija s polskim učnim jezikom. Dosedanje število gimnazij nekda ni zadostovalo, ker so bile prenapolnjene. Zakaj pa jednako načelo ne velja tudi za nas Slovence? Pri nas pa gimnazije zapirajo.

Češki deželni zbor so pa kratkem zasedanju zopet zaključili. V zaključni seji zahvalil se je grof Kinsky namestniku, kateri je znal spraviti v sklad interese ljudstva z dobrohotnimi namerami vlade. Namestnik grof Thun je odgovoril, da se seja konča pod znamenjem nasprotstva uglašajočih namer; sedaj se more kazati na znamenit korak po poti do miru.

Vrhovni deželni maršal je rekel, da je smeti gojiti upanje, da nemški sodežlani kmalu zopet vstopijo v zbornico.

Mladočehi so nekoliko demonstrovali. Ko je namestnik rekel, da bodo nastopili ugodnejši odnosi, zaklical je V a s a t y: Bodemo videli! Ko je deželni maršal rekel, da je sprava za obe strani jednako častna, zaklical je Edvard Gregr: to se mora še le pokazati!

O češko-nemški spravi govorimo na drugem mestu.

Tudi sprava mej Srbi in Hrvatit prišla je zopet na dnevni red. Inicijativo je takrat poprijelo glasilo dalma-

tinske narodne stranke, zadarski „Narodni list“, rekši, da je sprava teh dveh slovanskih plemen vitalno vprašanje. Posvetovanja bi se morali udeležiti veljavni srbski in hrvatski rodoljubi iz Dalmacije in Hrvatske. Na ta poziv odzval se je „Srpski glas“ priznavajoč, da so nazori „Nar. lista“ pravi. „Srpski glas“ želi, da bi Hrvatje dobro premotriili vzroke, radi katerih so se razbila vsa dosedanja pogajanja. Tudi mi mislimo, da je to jedino pravi pot do sporazumeljenja, ako pridejo obojestranski vodje v osobno dotiko. Ni treba zahtevati, da se spolni naša najprisrčnejša želja, ako se sporazumeti ti dve slovanski plemeni. Ako pride do tega vzvišenega cilja, potem bode še le svet vedel, kaka silna moč tiči v srbsko-hrvatskem narodu, katera moč bode izvestno uplivala tudi na svetovno politiko države naše. Nenadno hitro bi se zrušila sila madžarskih šovinistov, koji vnanjo našo politiko tišče na pogubna, za avstrijske odnošaje nenaravna pota.

Ogrska državna zbornica izvolila je svojim podpredsednikom grofa Teodora Andrassy-a in dovolila jednoglasno proračun ministerstva bogočastja. Minister je obljubil, da hoče še v tem letu potrebno storiti, da se uvede avtonomija katoličanstva.

Vnanje države.

Znani ruski general Radecky je umrl.

Povedali smo že v jednom prejšnjih listov, da je ruski car zaukazal, da se sestavi dve komisiji, kojima je naloga pretresati ob vprašanju novega oboroženja ruske armade. Ta ukaz carja vzbudil je v Ruskeji občo zadovoljnost. Oboroževanje to mora se izvršiti tako naglo, da ruska armada ne zaostane za drugimi.

Naprednjaški in liberalni srbski listi trde, da kraljica Natalija namerava stalno se naseliti v Firenci. Mi tej vesti ne verjamemo, ter mislimo, da hočejo žnjo le ljudstvo vznemirjati in hujskati proti sedanjej vladi.

Nemški državni zbor so zaključili. V zadnji seji odklonili so socialistiško postavo in to še le pri tretjem branju. Ta sklep je nekoliko iznenadil. Dasi je imel postavni načrt — osobito pa §. o izgonu — že sprvega mnogo neprijateljev, menilo se je vendar, da bode neprevidnost štrajkujočih rudokopov vse neodločne pritisnila na stran postav. Ker pa Bizmarka poznamo, da ne odstopi tako kmalu od svojih sklepov, je skoraj gotovo, da zopet predloži to postavo novemu državnemu zboru.

Španska zbornica je vsprejela prvi član zakonskega načrta, s katerim se uvede splošna volilna pravica. Upajo, da se bode s tem ukrepom okrepila monarhija. Pri tej priliki omenimo, da v Avstriji nema 90% prebivalstva volilnega prava. Kako krivičen je volilni red pri nas, vidi se iz sledečih podatkov: veliko posestvo s trgovinskimi zbornicami voli 106 poslancev, mesta volijo 116 poslancev in vse kmetске občine cele tostranske državne polovice pa samo 131 poslancev.

D O P I S I.

Škedenj 25. januarja. [Izv. dopis.]

Ko se morda človek najbolj veseli in zabava, misleč, da je dognal saj kako točko dolžnosti svojega življenskega programa, ko samozadovoljno sedi v krogu istotako veselih znancev in prijateljev, ravno takrat in v istem trenutku zapreti mu najhujša nezgoda. Tako se je zgodilo nam župljanom cerkve sv. Lorena, oziroma Škedenjem.

Veselili smo se zmage na volilnem bojišču, dasiravno nas je skelela in nas še skeli krvavečarana, dobro znana čitateljem „Edinosti“, tičoč se cerkvenih stvari v

naše vasi. Res je, da trdosrčnost in egoizem nemati meje; ne škodujeta samo tem, ki so njihini sužnji, temveč tudi drugim. Ali božja pravica nadkriluje vse, in tej ne odide ni najmanjša, ni največja človeku znana sila. Pride kazni ali tudi plačilo.

Žal nam je, da moremo še le zdaj to javiti, ker je to za liste že stara stvar; a okolnosti so take, da moramo; čas, ki zori vsak zemeljski sad, tega sadu še ni dozorel.

V noči od 12. do 13. decembra prošega leta prigodila se nam je velikanska nesreča. Marsikdo vlegel se je — zmolvši svojo molitvico — truden v postelj; zaspal je in niti sanjalo se mu ni, da gori cerkev, na katero je bil ponosen vsak vaščan. Komu krivdo te strašne nesreče prištevati? Tega ni nam mogoče pogoditi in ne smemo nikomur česa očitati. Ker se pa mnogo sumniči, navesti hočemo, kar se med ljudmi govori. V četrtek pred požarom napravljali so cerkovniki neke jaslice za sveti večer. To pa ne, kakor navadno, v zakristiji, ampak na koru pri orgljah. Sploh so se v novejšem času vse reči izdelovale na koru. Tu pa je, razun zidovja in kar je v orgljah potrebnega metala, vse leseno in suho kot kresilna goba. Cerkev je tudi zračna in na vetru, in zadostuje najmanjša iskrica, da se vname vse, kar bi bilo blizu te. Otroci, ki so bili ta dan v cerkvi na koru in cerkovniki sami so pravili, da so imeli v neki železnini ogenj za greti se pri delu; ne vemo sicer, je li res, da se je neka tkanina že v navzočnosti teh vnela in po njih pogasila, mogoče pa je, da je kje kaka iskrica ostala, ko so cerkev zapustili in ki se je potem po vplivu vetra razvila do plamena. Orglje so same na sebi suhe in segajo do cerkvenega stropa, mogle so se seveda vžgati. Podstrešje je bilo polno lesa in debelih tramov; v veliko nesrečo je še burja strašno pihala. Gorelo je kot slama. Ljudje so zapazili ogenj, ko je bilo prepozno.

Prvi, ki je to zapazil, naznanil je koj g. župniku, stražam in cerkovnikom. Hipoma je bila vsa vas na nogah, a žali bog! plamen je švigal, da je bilo groza, in vsa volja, pogum in podjetnost, ki so jo naši vrli vaščani v tem slučaju pokazali, bile so zaman. Skozi vrata zakristije se je moglo nekaj rešiti, a zato so nekateri še zmerjali nadzornika javne straže g. Čenčurja, češ, če je drugo zgorelo, naj bi bilo še to. Najsvetejše rešilo se je in ni bilo nič oškodovano. Gospod kaplan bil je med množico in s pomočjo domačinov in ognjegascv posrečilo se mu je, rešiti ciborjum in kar je bilo v tabernakelu.

Ljudstvo je bilo silno razdraženo, ker ni bil g. župnik — tako trdó — v času požara navzoč, dasi je bil prvi opozorjen. Govorilo se je, da je neki od žalosti pal v omedlevico; a čudno je, da je šel drugi dan po požaru vsejedno v mesto.

Danes, ko je preteklo že mesec dni po tej nesreči, ni se nevolja med ljudmi pulegla; med vaščani vlada razdraženost. Govorica je, da je brezskrbnost nesrečam povod. Želeti bi bilo, da se slabo gospodarstvo preiskuje in ako se v preiskavi krivčnika zasledi, da se ga strogo kaznuje, posebno pa, ako se svojim slabim postopanjem ne škoduje samo sebi, ampak drugim in občinstvu sploh. Obračamo se do dotičnih dostojanstvenikov, da se potrudijo in store konec našim homatijam; čudno je, da tako brezozirno in mirno gledajo take prizore, ki jim ne delajo nikake časti.

Domače vesti.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu darovala je udinja „Tržaškega podpornega in bralnega društva“, gospodična Merijasič Marija 1 gld. — Dne 26. januarja nabralo se je med pevci delalskega

podpornega društva in njih prijatelji pri „Elefantu“ 2 gld. — Rodbina Mankočeva v Trstu podarila je 10 gld. mesto venca pok. g. Antonu Jeršanu iz Unea. Živili!

Veliki ples „Tržaškega Sokola“. Vašeč slovensko tržaško občinstvo na ta ples, obečali smo, da bode ta veselica izredno lepa. Tako je tudi res bilo. Ako bi hoteli soditi napredek slovenstva v Trstu po razvitju, oziroma napredku „Sokolovih“ slavnosti, potem bi smeli našej stvari prognozirati lepo, veselo bodočnost. Kdor je videl veselice tega društva takoj po njega ustanovitvi, bil vdeležitelj veselice v sledečih letih in bil slednjič prisoten pri „velikemu plesu“ v nedeljo večer, ta more soditi, kako je naš ljubljani „Sokol“ počasi, a stalno napredoval. Razložek je očividni in to v dvojnem obziru. Že vna njena slika, to je, prizor, ki se kaže človeškemu očesu, poučil nas je, da se je v dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ zbral cvet, elita slovenska prebivalstva v mestu tržaškem. Ukljub vsem neprilikam, ki leže kakor mora na toletnih predpustnih veselicah in ki zavirajo njih razvoj, bila je vdeležba pri „Sokolovem“ plesu mnogobrojna. Razveselilo nas je posebno, videti izredno veliko članov „Sokola“ v dični družbeni opravi, kateri so takoj od odhoda do dvorane napravili spalir, vsprejemali dohajajoče dame in jih spremljali v dvorano. Dvorana bila je krasno odličena. Ob določeni uri dohajati je jelo občinstvo. Takoj, ko je izvrstna vojaška godba zasvirala, začel se je jako živahen ples. Toalete bile so jako ukusne in nad vse elegantne; slovenska inteligencija tržaška sme se ponašati, da ne zaostaja ni za las za vrstnicami svojimi, bodisi katera koli narodnosti. Prvo kadriljo plesalo je blizu 100 parov. Pohvaliti nam je društveni odbor na vzglednem redu, kateri je pritiskal svojo signaturo vsej tej, prekrasnej veselici. Tako, vrli sokolaši, delate čast sami sebi, društvu Vašemu in narodnosti našej. Po takim Vašim ponašanju pridobi neizmerno naš ugled pred protivniki našimi, koji se nam le preradi rogajo, češ, da smo neotesanci. Rekli smo gori, da nas je izid veselice razveselil z dveh strani. Od jedne strani smo ravno kar govorili. Druga je resnejša in tudi znamenitejša. Nekedaj se je govorilo pri „Sokolovih“ veselicah večinoma italijanski. Došle so razne osebe iz nasprotniškega tabora, ki so — gostoljubnost slovensko zlorabeč — norce brila iz vseh znakov pravega „sokolovca“. Le kdor si je bil v svesti vzvišenosti sokolske ideje, le ta je mogel v polnej meri čutili tako žaljenje. Kako vse drugače je bilo v nedeljo večer! Ponašanje povsem vzgledno, omikancem dostojno; in — to poudarjamo radostnim srcem — vsa odlična družba govorila je po velikej večini samo slovenski, oziroma hrvaški, a želeli bi, da se v prihodnje izključljivo v materinščini govorijo. V tem pogledu razvijal je odbor „Sokola“ par let sem skrajno enerzično in danes more pokazati na lep vspeh. To je dokaz, da se z vztrajnostjo vse doseže. Hvala torej vsemu odboru in hvala vrlemu društvenemu starostu! — Pripomniti nam je še, da so deputacije doposlane naslednje društva: Čitalnica, „delalsko podporno društvo“ in „tržaško bralno in podporno društvo“. Poleg teh opazili smo mnogo gospodov z dežele. Rano jutro je že bilo, ko se vrli sokolaši še neso mogli ločiti iz gledališke dvorane. Bili so to krasni trenutki, katere smo v nedeljo večer skupno preživeli. Da se vidimo zopet pustni torek v istej dvorani pri „Sokolovej“ maškaradi.

Maškerada „Tržaškega Sokola“ bode pustni torek v redutnej dvorani gledališča „Politeama Rossetti“. Kakor čujemo, pripravljajo se razne, karakteristične skupine.

Veliki ples delalskega podpornega društva bode kakor smo že večkrat javili, v soboto dne 1. februarja v gledališču

„Fenice“. To leto pobrinil se je odbor za izvrstnejšo godbo in bode igral namesto navadne godbe, močen orkester popolnjen z nekaterimi trombetami in bobnji; gotovo bode ta sl. občinstvu več ugajal. Prosimo tedaj še enkrat vse slovenske rodoljube, da se o tej priliki spomnijo tega prekristnega društva.

Ples društva veteranov bode tudi v soboto dne 1. februarja v gledališču „Armonia“.

Popravek. V notici o Reveru in Pahorju rekli smo, da je večina okoličanskih poslancev konsekvntno glasovala proti znanim, po mestnej delegaciji stavljenim predlogom. To vest nam je v toliko popraviti, da sta dva okoličanska poslanca v rečenem zmislu glasovala; to sta gospoda Martelanc in Nabergoj.

Seja mestnega svetovalstva je bila v torek dne 28. t. m. Med drugim je bil tudi na dnevnem redu predlog, da se dovoli podpora kmetijskej družbi za udeležitev poljedelske in gozdarske razstave na Dunaju. Ta predlog pa ni prišel v obravnavo, ker so se z drugimi predmeti preveč zakasnili. O tej seji bomo nekoliko govorili v prihodnji številki.

Mrtvo truplo so našli. Predvčerajšnjem zjutraj našli so v kamnolomu gospoda Cronnesta mrtvo truplo 53 let starega delavca Josipa Filipiča. Filipič umrl je nenadoma vsled srčni kapi. Umrli je oče petero otrok.

Na cesti je obolel 66letni dninar Tomaž Sarzon iz Ljubljane. Našli so ga v ulici Riva del sal na tleh ležečega; prenesli so ga v bolnico.

Poskus samomora. Zastrupiti se je hotelo 18letno dekle, Viktorija A. Nesrečnica je bila služkinja v ulici Via degli artisti, h. št. 4. Prenesli so jo v bolnico. Dekle je v smrtni nevarnosti. Pravijo, da so družinski prepiri vzrok žalostnemu temu dejanju.

Zaprlji so dva sleparja, nekega Julija K. iz Hamburga, in nekega Otokarja F. H. iz Češkega, ker sta odprla v ulici via San Nicolo trgovinsko agencijo, dasi nista imela nikacih v to potrebnih sredstev. Razposlala sta na vse strani tiskane okrožnice, v katerih hvalita svoje podjetje in slepita občinstvo. Policija je pa napravila konec vsemu slavlju.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku vabi na veselico s plesom, katero priredi dne 2. februarja 1890. v dvorani gostilne „Lukša“ z nastopnim vspehom: 1. Kocijančič: „Roženkravt, nagelj in rožmerin“, venček slov. nar. pesmi, za možki zbor. 2. Simon Jenko: „Materino srce“, deklamuje gospica L. 3. F. S. Vilhar: „Lunica“, mešani oktet. 4. Hajdrih: „V spomin Valentinu Vodniku“, četverspev. 5. Nédved: „Popotna pesem“, možki zbor. 6. „Gluh mora biti“, burka v jednem dejanji. Po besedi ples. Med posameznimi točkami in pri plesu svira tržaški septet. Ustopnina k besedi 20 kr. za osebo; k plesu 1 gld. za gospode; sedež 10 kr. — Začetek točno ob 6. uri zvečer.

Iz Sežane nam javljajo, da je bil voljen dne 25. t. m. mesto umrlega gospoda Antona Šuca, gosp. Aleksander Mahorčič, posestnik v Matavunu, članom komisije za pogrzdovanje Krasa.

Umrli je Ernst vitez Bosizio-Thurnberg-Jungenegg, c. k. davkarski kontrolor v Sežani.

Avstrijsko-ogrski Lloyd. Leto 1889. ni bilo Lloyd ugodno. Jedino upanje Lloydovih krogov sloni na nadi, da bo prišla pomoč od vlade. Velikim zanimanjem pričakujejo sestanek državnega zbora, ker mislijo, da bode v budgetnem odseku prišla v obravnavo ona resolucija, koja je v prošlem letu stavil pl. Stalitz in katera vlado pozivlja, da preiskuje stanje avstrijsko-ogrskega Lloyd in da odredi potrebno v pomoč temu podjetju. Misli se, da bode pri tej priliki trgovinski minister svojo misel povedal. Pri Lloyd bavi se tudi z idejo, da bi se preosnoval sedanji druž-

beni arzenal v samostojno akcijsko društvo. V ta namen bivali so tu odposlanci ladjetesalnice v Stettinu, kateri so se povoljno izrekli o upravi arzenala.

Predpust v mestu je letos jako mlahav. O maskah ni duha; le pozno v noč vidiš po mestu kako osemnjeno pijano kozo, ki se opoteka po Korzu. Plesovi in zabave so splošno slabo obiskovane. Stari kurent je menda tudi tržaškim Lahonom zmodril glave.

Za izvoz sladkorja znižati hočejo tarife vsled nastojanja onih krogov, ki se zanimljajo za sladkorjevo industrijo in vsled dobrohotne podpore gospoda ministra za trgovino. Za eksportni sladkor, ki se izvažajo čez Trst, znižane tarife se že pripravljajo in stopijo kmalu v veljavo. Leto 1889. izvozilo se je sladkorja iz Trsta 649.431 meterskih centov, leta 1888. pa 476.308 meterskih centov. Glavni naš kupec sladkorja bilo je tudi v letu 1889 Turčija. Od skupnega izvoza odpada namreč 55% na Turčijo. Za Turčijo je Grške glavni konsument našega sladkorja.

Goriška ljudska posojilnica je imela dne 23. t. m. občni zbor. Čisti dobiček 1514 gld. 75 kr. se je razdelil tako, da dobi ravnateljstvo postavni del 75 gld. 74 kr., deležniki 5% dividendo in v rezervni zalog ostali znesek 807 gld. V ravnateljstvo so bili izvoljeni: Dr. N. Tonkli, mgr. Kravanja, dr. Gregorčič, Fr. Ferfila in J. Berbuč; v nadzorstvo: Mgr. J. Marušič, dr. Rojic, Fil. Kramar, A. Kocijančič in J. Pirjevec. Ves promet je znašal 94.517 gld. 45 kr.

Poštnina za pisma v Bosno in Hercegovino bode odmerjeno začeni z 1. februarjem tako-le: Za pisma do 10 gramov — 5 kr.; od 20—250 gr. — 10 kr.; za navadna nefrankovana pisma 10, oziroma 15 kr.; poštne znamke 5 kr.; dopisnice 2 kr. S tem pride namreč v veljavo tudi za osvojene dežele ista poštarina, ki je odmerjena za notranje dežele.

Peronospora je znana huda trtna bolezen, proti kateri pa se moremo braniti s škropljenjem v vodi raztopljene modre galice (bakrenega vitrijola). Letos so se naši kmetje popolnoma prepričali o dobroti takega škropljenja, kajti kdor je škropil, ta je tudi nekaj pridelal. — Škropiti pa je treba dobro in pravilno. (Nova Soča).

Trgovinski promet v Benetkah se je zadnje leto povišal za 460.000 stotov, v tem ko v Trstu pada.

Proti nahodu in kataru je dobro sredstvo navadna kuhinjska čebula. Čebulo se razreže na štiri strani in koščke nekoliko skuha s „kandis — cukrom“. Tega soka je vzeti vsaki dve uri 1 žličico. Dobro je nekoliko tega soka vedno pri hiši imeti; a shranjen mora biti v dobro zamašenih kozarcih. Dosegli bomo s tem sokom vedno bolj vspeh, nego z različnimi bomboni, katere špekulativni prodajalci ponujajo. Toda sok je treba rabiti pravočasno, dokler se iz navadnega nahoda ni razvil trdovratni bronhijalni katar.

Odkod prihaja influenza? Nek zdravnik na Dunaju iznašel je minole dni v vodi na influenci zbolelih posebne nevidljive živalice ali bacille, ki neki proizročajo influenco. Nazval jih je bacille-škofe. Kdo bi ne trdil, da dunajski zdravnik istinito bacill-ira?

Influenca v Parizu. Minoli teden je zbolelo v Parizu 1493 oseb za influenco; predminoli teden pa 2078.

Na ljubljanskem gradu so na dvorišču kaznilnice vjeli divjega mačka, kateri je že dolgo časa strašil kure v obližji Ljubljanskega grada. Po noči obiskal je vse kurnike, ki so bili na prostem. Barve sivkaste, kože gladke in svitle je res prav krasna žival. Dolg je skoraj meter in tehta 2½ kile.

Po nedolžnem obsojen. Pred 3 leti bil je posestnik Apat iz Braslovč obsojen zaradi roparskega umora pred celjako porotno sodnijo v dosmrtno ječo. Sedaj, ko že 3 leta sedi v ječi, zalotili so krivca

v Weitzu; Apat je bil torej po nedolžnem obsojen. Dokazov direktnih zoper Apat ni bilo, ampak samo indicije, ker so takrat pravili, da je to eden najlepših dokazov po indicijah, žal, da je spravi nedolžnega v ječo.

Novo posojilnico in hranilnico osnovali so v Črni na Koroškem. Po slovenskem Korotanu in Štajerju prav uspešno deluje že mnogo enacij denarnih zavodov; a v Trstu ne premoremo ni jedne posojilnice!

Kaj je ples? „Ples je priložnost, katera mlade ljudi bližje drug k drugemu spravi“. — To je že res, a še ne vse. — „Ples je neprijetni povod, da denarje trošim“ pravi skrbni oče, sodeč seveda se svojega stališča. Mama pa pravi: „Ples je neobhodno potreben za vse one matere, katere žele, da se jim hčere omože“. Za trgovce je ples sredstvo, ki ljudi sili, da trošijo denar; ima torej isti pomen kakor novo leto, Binkošti, zabavni vlaki in Božič. Filozofu je ples sestanek mladih ljudi obojega spola, kateri gibljejo telesa svoja po taktu godbe in po onih zakonih, katere je uveljavila plesalna estetika po vsih civiliziranih delih sveta. Drugače pa vodi mlado, od vseh oboževano dekle, katero je oddalo že novega leta dan vse kadrlje za ves predpust. Tako dekle se raduje: Ples je najkrasnejša mej vsemi stvarmi na svetu.

Nova knjižica neumorno delujočega našega pisatelja vojaških knjig, gospoda Andreja Komela pl. Sočebra, je ravnokar izšla. Naslov joj je: „Organizacija vojske, cesarskim in kraljevskim vojakom v poduk v vprašanjih in odgovorih“, Tekst je slovenski in nemški.

O priliki plesa „Tržaškega podpor-nega in bralnega društva“ poklonili so: Visokorodni gospod vitez Rinaldini gl. 10; po 5 gl.: gospoda Gentiluomo vitez Oskar, Kovačević Ivan, Morpurgo & Parente, ravnateljstvo avstro-ogerskega Lloydja, odbor trgovinske zbornice tržaške, Reinelt baron Karlo in Haggiconsta Giorgio; po 3 gl.: gg. Leitenburg pl. Josip in F. K.; po 2 gl.: gg. Živic M. V., baron Ralli Pavel, pivarna Dreher, dr. Per-tot in Ivan Albori; po 1 gl.: gg. Počkaj Anton, A. Ž., Valenčič Ivan, Olifčič Ivan, Mankoč Ivan, Čudvot Matija, Vašek I., Klemenc Jakob, Jeršek Franjo in Kobal Josip; po 50 nvč. g. Frišković; drugi darovi 70 nvč. Vsem plemenitim darovateljem izreka vodstvo društva tem potem najsrčneje zahvalo z vsklikom: Bog dal, da bi se množili! — Ob ednem izreka vodstvo srčno zahvalo vsem gg. prodajalcem ustopnic za ples, posebno pa gg. Ivanu Prelogu, Antonu Šorliju, M. Ker-žetu, A. Kalanu in Ipavcu Ivanu, kateri so s tem pripomogli k večjemu materijal-nemu uspehu plesa. Zahvaljuje se tudi vsem drugim, kateri so na katerekoli način so-delovali okolo priprav za ples. Bog jim plati!

V Jeruzalem. Program četrte avst.-ogrske karavane v sveto deželo so ravnokar izdali. Karavana romarjev 2. in 3. razreda odide iz Reke 13. marca 1890., ostane v Jeruzalemu 18 dni in se vrne v Reko 2. maja. Potovanje trajalo bo 52 dni. Cena II. razredu z vsjo oskrbo 385 gold. — III. razredu 275 gold. (brez hrane na ladiji). Potna črta je naslednja: Reka, Aleksandrija, Jafa, Ramleh, Jeruzalem, Betlehem, Sv. Janez, Emava, Ramleh, Jafa, Kajfa, Karmel, Nazaret, Tabor, Ti-berijas, jezero Genezaret, Kafarnavm, Kana, Nazaret, Kajfa, Aleksandrija, Reka. — Orijentna karavana I. in II. razreda odide 7. marca 1890 iz Trsta in pride v Carji-grad 22. aprila. Potovanje traje 52 dni. Cena prvemu razredu 615 gl., II. razredu 530 gl., v katere je všteta vsa oskrba. Potna črta je sledeča: Trst, Aleksandrija, Kairo, Izmajlija, Suec, Port-Said, Kajfa, Karmel, Nazaret, Tabor, Tiberijas, jezero Genezaret, Kafarnavm, Kana, Nazaret,

Kajfa, Jafa, Ramleh, Jeruzalem, Betlehem, Sv. Janez, Emava, Mrtvo morje, Ramleh, Jafa, Carjigrad. — Objave je pošiljati na Leo Woerla, Hofbuchhändler, Wien, I, Spiegelgasse 12, kateri more podati vse podrobnejše podatke.

Vabilo na naročbo.

Z novim letom začela je „Edinost“ svoj petnajsti tečaj. Kakor do sedaj prizadevala si bode svojim naročnikom vsestranski zadovoljiti pri-našajoč raznovrstnega gradiva. Vabimo torej vse slovenske rodoljube, da si jo mnogobrojno naročajo ter jo širijo mej svojimi prijatelji.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za pol leta gl. 3.—
za četrt leta gl. 1.50

Vse one, ki so nam za pretekli tečaj kaj na dolgu prosimo, da čim prej svoj dolg poravnajo, kajti izda-janje lista je združeno z velikimi stroški.

Dunajska borza

28. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	gl. 88.55
„ „ „ v srebru	—	—	88.61
Zlata renta	—	—	109.60
5% avstrijska renta	—	—	101.70
Delnice narodne banke	—	—	932.—
Kreditne delnice	—	—	335.—
London 10 lir sterlin	—	—	118.15
Francoski napoleondori	—	—	336.16
C. kr. cekini	—	—	5.57
Nemške marke	—	—	57.68

Zahvala

Za veliki ples „Tržaškega Sokola“ darovali so: g. Šabec 10 gl., g. Sirk 5 gl., in g. A., g. I., g. K., in g. V. po 1 goldinar.

Vsem tim gospodom izreka srčno zahvalo Odbor.

Slavnemu občinstvu

naznanjam, da bodem v soboto zvečer pripravil vsakovrstnih jestvin z naj-boljšo postrežbo in po nizkih cenah. Priporočam se tem potem slavnemu občinstvu za mnogobrojni obisk.

P U Ž,

gostilničar „Al Giardinetto“ (preko vrta Rossetti). 1—2

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je odprl v via delle Poste št. 8.

MLEKARIJO

v kateri se bode prodajalo vsak dan frišno mleko iz St. Petra in Krasa po 12 novč. liter; kdor vzame več od 20 litrov dobi liter po 11 novč.

Trst meseca januarja 1890.

5—8

Franc Geržina.

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%
Plačuje vsak dan od 9—12 ure opoldne. Zneske do 100 gl. prej. zneske preko 100 do 1000 gl. mora se od-povedati 3 dni, zneske preko 1000 gl. pa 5 dni prej.
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaš-kega trgu po 4 1/2%
Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gl. po 5%
višje zneske od 1000 do 10000 gl. v t-kočem računu po 4 1/2%
Večje svote po dogovoru.
Daje denar proti vknjižanju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 1. aprila 1889. 2—24

Nezaslišano začudenje

15—12 vzbudil je
The Patent „Darning „Weaver“
aparat za krpanje
(Stopf-apparat.)
Vsak otrok ga lahko rabi.

Na pariške izložbi bilo je predanih 330.000 kom Ta naprava je patentovana po vseh delih sveta od jedne ameriške družbe. — Krpa vse vrste blaga in tkanine, srjace za lovce, nogovce, perilo itd., da se vidi vse kakor novo. V vsji Ameriki in na Angežkem, tako tudi na Dunaji je ni hiše, v kateri se ne bi našlo izvrstne to, pre-koristne naprave. Razširila se bode mej ves ci-vilizirani svet, zato pa naj se slavno občinstvo požuri, da si jo naroči, dokler jih je dosta v zalogi.

Komad stane 2 gold.

proti kasi ali po poštnem povzetju za vse deželo monarhijske.

Razpošiljalni zavod:

Schmidt, Wien, Margarethen.

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, prevozu po su-hem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883	gl. 3.300.000—
Reservni fond od dobičkov	536.622.02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje	150.000—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov	161.500—
Premijna rezerva vseh oddelkov	7.342.789.36
Rezerva za škode	267.601—

24—2 V portfelju:
Premije, ki se imajo potirati v prihodnjih letih . . . 16.954.118.57
Skupni znesek v: h škod pla-čanih od 1. 1838 do 1883 gl. 114.949.847.05
Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši).

Slučaj!!

Vsled zapoznele sezone mi je bilo mogoče, nakupiti celo zalogo jedne velike fabrike za ogrtače (Umhängtücher-fabrik); mogoče mi je torej ponuditi vsaki dami jeden velik, debel in gorak ogrtač za čudežno nizko ceno

1 gl. 35 kr. a. v.

Ti povsem moderni ogrtači morejo se do-biti v treh barvah (svitlo srednje barve ali temne); obrobjeni so z finimi franžami, temno borduro in so dolgi en meter in pol. Široki pa tudi en meter in pol.

To je pač največji ogrtač. — Razpoši-lja razpošiljalni zavod.

Exporthaus 12—15

D. KLEKNER

Wien, I, Postgasse 20.

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE:	PER NAPOLEONI:
3 1/2 % c. prev. di 5 g. ni	2 1/2 % c. prev. di 20 g. ni
3 1/2 % a 6 mesi fissa	3 % a 6 mesi fissa
3 1/2 % a 4 mesi fissa	3 % a 4 mesi fissa
3 1/2 % a 3 mesi fissa	3 % a 3 mesi fissa
4 % a 8 mesi fissa	3 1/2 % a 8 mesi fissa

Le lettere di versamento in circola-zione godranno del nuovo tasso d' interesse a datare dal 21 e 28 corr. a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2 1/2 % in-teresse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20.000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del me-desimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell'incasso di assegni, cam-biali o coupons, verso 1 1/2 % di prov-vigione.

c) Accorda ai propri committenti la fa-coltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2 % e 5 1/2 % della Banca Commerciale Unghere-se di Pest e le lettere di pegno 4 1/2 % dell' i. r. priv. Banca Ipotecaria au-striaca di Vienna. 2—24

Trieste, 16 Novembre 1888.

Z novo izumljenim čudeznim žepnim mikroskopom

vidi se vsaka stvar 500 krat poveksana. Po-treben je torej za vsakega trgovca, učitelja, di-jaka, da celo za vsako hišno gospodarstvo ker se more z njim preiskovati jedi in pijače Pride-jana mu je tudi lupa, katera vrlo dobro služi kratkovidnim.

Komad stane samo 1 gl. 25 kr.

proti gotovini ali po poštnem povšetju.

D. KLEKNER,

I. Postgasse šte. 20.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvat-sko-slovenskih gradovah i mjestah, sa so-lidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisanimi strojevi providjenu, JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tis-kanie kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ula-znice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svako-vratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzo i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (skladištu) sve potrebne tiska-nice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sledeće knjige:
Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih škol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 40 tvrdo vezana n. 60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec n. 20
Vilim Tel. prevod Cignara n. 40
Ljudmila prevod J. Lebana n. 20
Filip prevod Križmana n. 20
Antigona prevod Križmana n. 20
Trst in okolica od Sile n. 30
Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin n. 20
Istra pjesma n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo. Kod naručivanja tiskarnica i drugog, molimo naznačiti točn o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Tiskarna Dolenc v Trstu